

۲۱۱۲۸۸

شماره ۶۲۵ . ۱۵۱

رویکردها و روشها

در

آموزش زبان

جک سی. ریچاردز

تئودور اس. راجرز

مترجم:

علی بهرامی (مدرس دانشگاه)

سرشناسه:	ریچاردز، جک کرافت، ۱۹۴۳ - م.
عنوان و نام پدیدآور:	Richards, Jack Croft
وضعیت ویراست:	رویکردها و روش‌ها در آموزش زبان/ جک سی. ریچاردز، تئودور اس. راجرز؛ مترجم: علی بهرامی.
مشخصات نشر:	ویراست ۳.
مشخصات ظاهری:	تهران: رهنما، ۱۳۹۶.
شابک:	۷۷۱ ص.
وضعیت فهرست‌نویسی:	۹۷۸-۹۶۴-۳۶۷-۶۶۵-۰
یادداشت:	فیفا
یادداشت:	Approaches and Methods in Language Teaching, 2014. عنوان اصلی:
موضوع:	ویراست قبلی: رهنما، ۱۳۸۸.
موضوع:	زبان -- راهنمای آموزشی
شناسه افزوده:	Language and Language -- Study and teaching
شناسه افزوده:	راجرز، تئودور استفن، ۱۹۳۴ - م.
شناسه افزوده:	Rodgers, Theodore Stephen
رده‌بندی کنگره:	بهرامی، علی، ۱۳۳۸ - ، مترجم
رده‌بندی دیویی:	۶۵۱/۹۵۹ ۱۳۹۶
شماره کتابشناسی ملی:	۱۸۰۰۰
	۷۷۰۷۸

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any form or by any means without the permission, in writing, from the Publisher.

RAHNA PRESS

Copyright © 2017

No. 110, Shohadaye Zhandarmerie St. (Moshaghgh), Between Farvardin & Fakhre Razi, Enghelab Ave., Oppo. Tehran University, Tehran, Iran...

P.O. Box: 13145/1845 - Tel: (021) 6641660 - 66419927

E-mail: info@rahnmapress.net

http://www.rahnmapress.net

رویکردها و روش‌ها در آموزش زبان: ویراست سوم، مولفان: جک ریچاردز، تئودور اس. راجرز، مترجم: علی بهرامی، طرح و اجرا: رهنما، چاپ: چاپخانه نقره‌فام، چاپ اول: ۱۳۸۸، تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه، ناشر: انتشارات رهنما، آدرس: مقابل دانشگاه تهران، خیابان فروردین، نبش خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۱۱۰، تلفن: ۶۶۴۰۰۹۲۷، ۶۶۴۱۶۶۴، ۶۶۴۸۱۶۶، فاکس: ۶۶۴۶۶۶۴، فروشگاه رهنما، سعادت‌آباد، خیابان علامه طباطبائی جنوبی، بین ۴۰ و ۴۲ شرقی، پلاک ۲۷، تلفن: ۸۸۶۹۴۱۰۲، آدرس فروشگاه: خیابان پیروزی نبش خیابان سوم نیروی هوایی، تلفن: ۷۷۴۸۲۵۰۵، نمایشگاه کتاب رهنما، مقابل دانشگاه تهران پاساژ خروژنده، تلفن: ۶۶۹۵۰۹۵۷، شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۶۷-۶۶۵-۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

قیمت: ۳۵۰۰۰۰

فهرست مطالب

.....	مقدمه ویراست سوم کتاب	۱
.....	مقدمه مترجم بر این ویراست کتاب	۳
.....	بخش اول: رایش‌های عمده در آموزش زبان در قرن بیستم	۱
.....	۱- تاریخچه مختصر پیشرفت‌های اولیه در آموزش زبان	۳
.....	۲- ماهیت رویکرد روش آموزش زبان	۳۳
.....	۳- رویکرد شفاهی و آموزش زبان موقعیتی (SLT)	۷۵
.....	۴- روش شنیداری - گفتاری	۱۰۱
.....	بخش دوم: رویکردها و روش‌های رایج	۱۳۹
.....	۵- آموزش ارتباطی زبان (CLT)	۱۴۳
.....	۶- آموزش محتوامحور (CBI) و یادگیری ادغامی محتوا و زبان (CLIL)	۱۹۹
.....	۷- زبان کل‌گرا	۲۴۱
.....	۸- آموزش زبان توانش‌محور (CBLT)، استانداردها، و معیار موفقیت‌های زبان‌آموزان خارجی در اروپا (CEFR)	۲۶۱
.....	۹- آموزش زبان تکلیف‌محور (TBLT)	۳۰۳
.....	۱۰- آموزش متن‌محور (TBI)	۳۴۹
.....	۱۱- رویکرد واژگانی	۳۷۵
.....	۱۲- هوش‌های چندگانه (MI)	۴۰۳
.....	۱۳- یادگیری جمعی زبان (CLL)	۴۲۷
.....	بخش سوم: رویکردها و روش‌های جایگزین در قرن بیستم	۴۵۳
.....	۱۴- رویکرد طبیعی	۴۵۵

- ۴۸۳..... ۱۵- پاسخ کاملاً فیزیکی (TPR)
- ۵۰۳..... ۱۶- طریق خاموش
- ۵۲۷..... ۱۷- یادگیری اجتماعی زبان (CLL)
- ۵۵۳..... ۱۸- روش تلقینی
- ۵۷۳..... بخش چهارم: محیط تدریس و یادگیری
- ۵۷۵..... ۱۹- زبان آموز، رویکرد، و روش
- ۶۰۳..... ۲۰- معلم، رویکرد، و روش
- ۶۳۵..... ۲۱- رویکرد، روش، و برنامه درسی (= برنامه تحصیلی)
- ۶۶۷..... ۲۲- روش تدریس
- ۶۷۶..... ضمیمه: مقایسه رویکردها و روشها
- ۱-۸۴..... واژه‌نامه جامع انگلیسی - فارسی

دو ویراست اول این کتاب در مجموعه کتاب‌های آموزش زبان کمبریج چاپ شدند که اولین ویراست در سال ۱۹۸۶ و پس از آن دومین ویراست در سال ۲۰۰۱ چاپ گردید. کتاب 'رویکردها و روش‌ها در آموزش زبان' به‌طور گسترده‌ای از طرف معلمان و معلمات حین خدمت برای توصیفی از رویکردها و روش‌های عمده آموزش زبان که در اواخر قرن نوزدهم تا به حال مورد استفاده قرار می‌گرفته‌اند، به کار رفت. ولی به‌رغم پیشرفت‌هایی که در شناخت ما از آموزش و یادگیری زبان در چند دهه اخیر صورت گرفته، حرفه آموزش زبان هنوز هم به یافتن طرح‌های آموزشی و روش‌های اصول تدریس ادامه می‌دهد. امروزه آموزش زبان منعکس کننده مقام تغییر یافته زبان انگلیسی به عنوان زبانی بین‌المللی است که تقاضا برای رویکردهای مؤثرتر در آموزش زبان را تسریع کرده است. راه‌ها در فناوری، گرایش روزافزون برای شروع تدریس زبان انگلیسی در سطح ابتدایی و همچنین کاربرد زبان انگلیسی به عنوان زبان آموزش در بسیاری از برنامه‌های درسی دانشگاهی باعث شده تا بررسی مستمر بر جستجوی گذشته و زمان حال استادان و تربیت مدرسان در راستای فالت و منابع مؤثر برای کلاس‌های درسی صورت گیرد. و به رغم این باور که رویکردهای عصر حاضر را آموزش زبان کمتر بر روی رویکردها و روش‌های استاندارد و معیار متکی هستند و بیشتر بر روی فاهیم پساروش آموزش زبان استوارند، ولی باید اذعان کرد که طرح‌های جدید آموزشی و روش‌ها در حال ظهور می‌باشند (مثل یادگیری ادغامی محتوا و زبان یا به‌طور اختصاری CLIL، آموزش متن‌محور و تکلیف‌محور و همچنین معیار موفقیت‌های زبان‌آموزان خارجی در اروپا). آشنایی با این مواد و همچنین سنت‌ها و آداب اولیه در حوزه آموزش زبان در واقع مؤلفه‌های مهمی از دانش حرفه‌ای محسوب می‌شوند که معلم زبان در حال حاضر باید آنها را بداند. بنا به این دلایل بود که سومین ویراست کتاب 'رویکردها و روش‌ها' موجودیت یافت. در زمان نگارش ویراست سوم، به‌خاطر داشتیم که هر چیزی که جدید است، الزاماً بهتر نیست، و اینکه معلمان در حال حاضر همچنان می‌توانند به

بهره جستن از هر متنی که راهنمایی برای این گنجینه‌های غنی از تعالیم آموزشی در امر تدریس زبان است، ادامه دهند.

در این ویراست سوم کتاب تغییراتی به شرح زیر صورت گرفته است.

- اکنون این کتاب به چهار بخش تقسیم شده است و بخش پایانی حاوی سه فصل جدیدی است که بر رویکردها و روش‌ها در ارتباط با فرایند آموزش و یادگیری متمرکز است. این فصل‌ها می‌خواهند دیدگاه‌های فعلی نقش زبان‌آموزان و معلمین در فرایند آموزش زبان را نشان دهند که باعث شده‌اند مفهوم‌سازی‌های جایگزین در جایگاه رویکردها و روش‌ها ایجاد شوند و همچنین این نکته که چگونه رویکردها و روش‌ها را می‌توان در ارتباط با فرایند‌های تکمیل برنامه تحصیلی ارائه داد.
- بخش اول کتاب، سی گرایش‌های عمده در آموزش زبان در قرن بیستم، به روز شده است و چهارچوب نظری برای کتاب در فصل دوم ارائه شده‌اند. حالا بسیاری از فصل‌های این کتاب رصیفه‌های کامل‌تری از رویکرد، طرح درسی، و رویه را شامل هستند.
- آن فصل‌هایی که به ارائه رویکردها و روش‌های کنونی می‌پردازند از بخش سوم به بخش دوم کتاب آورده شده‌اند، و بازتابی از همراهی آنها با گرایش‌های عمده قرن بیستم است. فصل پنجم، یعنی آموزش ارتباطی زبان، کاملاً بسط یافته و این کاری است که در مورد فصل شش نیز صورت گرفته و حال شامل رویکرد یادگیری ارتباطی محتوای زبان (CLIL) و همچنین آموزش محتوای محور شده است. فصل هشتم نه تنها با آموزش توانش محور می‌پردازد، بلکه همچنین معیارهای وسیع‌تر و پیامدهای جنبش‌ها و همچنین معیار موفقیت‌های زبان‌آموزان خارجی در اروپا را در بر دارد. همچنین یک فصل جدید در باب آموزش متن محور نیز اضافه شده است.
- فصل‌های گوناگونی در بخش سوم، یعنی رویکردها و روش‌های جایگزین در قرن بیستم، بسط یافته‌اند و توصیف‌های کامل‌تری از ملاک زیربنایی هر یک داده شده است. (یک فصل از ویراست دوم کتاب تحت عنوان، برنامه‌ریزی عصب‌شناختی زبان، از کتاب حذف

شده است و دلیل آنهم اینست که «برنامهریزی عصب‌شناختی زبان» یک روش آموزش زبان نیست، بلکه یک فلسفه انسان‌گرایانه است که براساس روان‌شناسی عامه قرار دارد و در نتیجه ملاک‌های لازم را برای ارائه شده به‌عنوان یک رویکرد یا روش در کتاب را ندارد.

- در تمامی فصل‌ها سؤالاتی برای بحث آورده شده‌اند که باعث می‌شود تا خواننده مطالب را با هم ترکیب نماید و همچنین جدولی جامع از مقایسه رویکردها و روش‌ها در قسمت ضمیمه کتاب گنجانده شده است. همچنین نمونه‌هایی از کتب درسی در مورد تعدادی از رویکردها و روش‌ها آورده شده است. درست است که این نمونه‌ها ممکن است نتوانند رویکرد یا روش‌شان را به‌صورت ناب نشان دهند، ولی می‌توانند ویژگی‌های بیش از یک روش را با هم ادغام نمایند و نمونه‌های واقعی را ارائه دهند که چگونه رویکردها و روش‌ها توسط مؤلفان کتب درسی تعبیر و تفسیر شده‌اند.

هنگامی که می‌خواستیم برخی از روش‌های «نوآورانه» دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ را که امروزه علاقه کمی نسبت به آنها وجود دارد، در کتاب نگنجانیم، مؤلفین چنین احساس کردند که گنجاندن آنها در این کتاب دورنمای تاریخی بسیار در باب گرایش‌ها در روش فراهم می‌آورند، از اینرو بود که این‌ها را در این کتاب آوردیم.

ما از آن منتقدان گمنامی که بازخوردشان را در مورد این کتاب به ما گفتند و پیشنهادات متعدد و زیادی ارائه دادند، همچنین از هاینریش ریندرز، ابراهیم کمکش در راستای بحث درباره سؤالات، و دبلیو گلدبلات و ژاکین فرنج برای راهنمایی، و هرمان ریبریشی‌شان تشکر می‌کنیم. همچنین می‌خواهیم از کارل مومیر و جوانا گاریات (از انتشارات دانشگاه کمبریج) برای چاپ این ویراست از کتاب سپاسگزاری نماییم.

مقدمه مترجم بر این ویراست کتاب

کتاب حاضر برگردان فارسی ویراست سوم کتاب Approaches and Methods in Language Teaching نوشته جک سی. ریچاردز و تئودور اس. راجرز است که در سال ۲۰۱۴ میلادی به چاپ رسید. دلیل اصلی انتخاب این کتاب برای ترجمه به فارسی، جامع بودن آن به لحاظ رویکردها و روش‌ها و همچنین استدلال‌های متقنی است که نویسندگان ارائه می‌دهند و در حوزه آموزش زبان به کار می‌روند.

این کتاب به چهار بخش اصلی تقسیم می‌شود: بخش نخست، گرایش‌های عمده در آموزش زبان در قرن بیستم را می‌کاود و توصیف‌های کامل‌تری از رویکرد، طرح درسی، و رویه را برای هر یک از مدل‌ها ارائه می‌دهد. بخش دوم، به رویکردها و روش‌های رایج آموزش در این رشته می‌پردازد. بخش سوم، رویکردها و روش‌های جایگزین در قرن بیستم را دربر می‌گیرد که خود حاوی مطالب جالبی برای خواننده ایرانی زبان است و بخش آخر محیط تدریس و یادگیری را مد نظر دارد. در انتها نیز مطالب مربوط به رویکردها و روش‌ها به شکلی نسبتاً نظام‌مند آورده شده است که می‌تواند بسیار مفید باشد. در انتهای کتاب هم واژه‌نامه جامع انگلیسی - فارسی کتاب ارائه شده است.

مخاطبین اصلی این کتاب دانشجویان هستند. دلیل نیز بر این است که در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته‌های مترجمی زبان انگلیسی، آموزش زبان انگلیسی، این کتاب یکی از کتب پایه و درسی محسوب می‌شود و در حال حاضر نیز در منابع اصلی آزمون ارشد آموزش زبان است. البته پرواضح است که تمامی اساتید و زبان‌آموزان در سطح فمندان به این رشته می‌توانند از آن سود ببرند.

در اینجا لازم می‌دانم از تمامی افرادی که در چاپ این کتاب به‌نحوی به طرح و اجرای آن مساعدت، تشکر و سپاسگزاری نمایم. در پایان لازم می‌دانم از آقای محمد جواد صبائی که مسئولیت چاپ کتاب را به عهده گرفتند، تشکر نمایم.

بدون شک این کتاب عاری از اشتباهات احتمالی نخواهد بود. لذا از همه عزیزان خواستارم که نظرات، پیشنهادات، و انتقادات خود را به پست الکترونیک bahrami_al2006@yahoo.com ارسال دارند تا در چاپ‌های بعدی اعمال شود.

علی بهرامی